

Anketa st. strz. Żurka

urodzilem się w roku 1914. 16. IV. w rodzinie
 zawód mój z cywila jestem uczniem w
 roku 1939 kiedy zawięzucha wojenna proster-
 wata nasz kraj o walki, kiedy barbarzyńca
 wkroczył na naszą terytory aby zniszczyć nasz
 kraj i naród, ja zostałem powołany do rezerwy
 jak wielu innych dnia 28. VIII. 1939 powołany
 byłem do KOPu do Borszczowa, stoi wielu innych
 którzy zostali razem powołani po 3^{ty} miesiąc
 pojechali na front ja zostałem jeszcze w mojej
 jechei drugiej turze. Niedługo potem wyjechał na
 front bo reszta baona miała wyjechać 2 IX.
 miastety już 17. IX. wkroczyli bolszewicy, Baon
 KOPu Borszczów był w odległości 15 km od gru-
 nicy bolszewickiej, Dnia 16. IX. meldowano iż
 wojska sow. Koncentrują swoje wojska na
 granicy, bez. była pogłoska iż to są manewry

z 16. II. na 17. II. w nocy zarządkowo alarm użyci
i trwał do rana o godz. 6.45 rano. ⁸⁴⁷⁹ Cwicy
sowieckie z blizady się do porzucenia dosta-
liśmy rozkaz wycofać się do Czortkowa,
zaczęliśmy się wycofywać i nie dożyliśmy
do Czortkowi. nas okręzili z jednej strony
a kawalerja z drugiej strony, ponieważ
wycofali się do lasu i tam wyrwała się
~~cała~~ potyczka lecz nas miodurna siła
bo tylko jedna kupa miodurnego możyła
się utrzymać, a więc część wojska
do stała się do miasteczka, a reszta rozpu-
szyła się po lesie. Czortki sowieckie jechały
zupetnie odkryte i wielu bojacy są wie-
domości że idą Polsee z pomocą, całą
swą siłą parli na Zaleszczyki. Był tam
odcigi granicy Rumanistki i utrudnie
ucięćli wojskom Polskim.
Fragment dostawia się do miasteczka

- 3 -
⁸⁴⁷⁹ po odroczeniu swięcon son. Krocyta brach-
i w smytkich zotamirny zacyli braci do mi-
noti: a w tem pomagała jej ludność żydowska,
ukraińska, ja obcino i strach moich kłof.
wiotze jak wojsko wroce do Roszar tej
wycitane i niepotomnie to si uimom jak
wadesie przedost son. i zabraie nas do mi-
noti, przytem obicujac Roszar granstawa i petis
zgijm i procomnik cyonilny. Do zabraciu
miej do miasteczka prowadzili nas przez miasto
Skete, rzeka Zbrucz, nas jencoin prowadzili
bardzo ostro tak ze miedali nikomu podgto
do nas z cyonilny ludnosci grozic smierci
Kto odzwie się do cyonila. Jontia nas obito
30 jencoin zaprowadzili nas na straznicz swoja
i tam nas zamknijto do budynku bardzo
malogo gdzie mogia się zmiescic 30^{tych} do nas
30^{tych} tam zepchali i tak wiadmo bylo ze nie
można się było ruszyć i tak całą noc i do

połud. 18. IX. Zaczęliśmy w tej budzie bez
 jedzenia i picia dopiero rano nasz ⁸⁴⁷⁹ -
 mieli gorzej wrochy między jako "Kipiatok"
 18. IX popołudniu a było dość gorąco Kowoj na
 Kowalek prowadził nas na Kowalek do miasta
 Oszeńca i tam przystaliśmy na nocleg, jeśli nam
 wcale nie powiedzieli i zaraz nas zatajowali na
 maszynę i pomierli do K-Godolskiego tu dali
 nam reszcie nam chleba, zupy, przespaliśmy kto
 gdzie mógł, zrobili rewizje porabierali rzeczy
 w chłubki zwoili jeńców 20. IX. na nocleg po-
 międzyli żeby zabierać kto come bo idziemy
 do przysięgi, i pomiędzyli w ten sposób kto
 nie miałki to zdać na samochód otóż
 niektórzy w pełni dali na samochód i
 się pojechali a my na nocleg po przy-
 byciu na stację, samochód wcale nie
 pojechali a nas zatajowali do wagonów
 tak od pierwszego chwili zaczęli nas om-

Kimie. Z Ramiusa Godolskiego zamierli nas
 do Ciołkino podmi była jak kaidemu ma-
 domo rybka, woda, i to w niedużej ilości
 Kromkę chleba. W oborze Ciołkowie było
 bardzo zimno, było to w lasach na
 tarfapiskach z przetrzku nas było w jednym
 oborze 3000 ludzi razem ofic. cywil. policja
 po trzech tygodniach czasu rozdawali nas
 do innego oboru, bardzo ostro znowi się
 obokobabili i życie było bardzo marnie
 1 kg. chleba na 10 osób ludzi na całą
 dobę a czasem i na 2 dni doby i dwa razy
 dziennie sromyńcy ale prawie samej
 wody; to tylko doko doko nas dawał
 będąc tam 5 tygodni czasu doko się
 zamorali doko zachorowali a także
 śmierci w powodu głodu i zimna.
 Po doko razem z oficeraami to somieci
 zaczęli się nad naszymi oficeraami przoni.

-6-

ich do roboty las rabać i do różnych robot
szyniej co było miśnian bo nas rozlegryli.
Do 54 godzinach z uornu swojemu osuistwam
postępli z uamii pomiedniei w ten sposob
Kto z ferencow zabrawych przer wiek pojedno
do domu, a kto z ferencow zabrawych przer
wremion zostawio w oborie. A wiec durio
zaczio sie pisac do domu i ja tak samo
zapisatem sie na te listy, do domu.
zabrali nas do pociegu i wiekli przer
3 dni, jeden raz na dobe dali jesce w
ich stotorkach, kromie chleba tyzka
zupy, do wagonow nie absultowac nie dali
tylko czasem wody. Trzymieli nas do
K-Rogu, tu nam dali na stoj jesce i
mowili ze tak daleka podrozi to trzeba
nas ogolie obrzyć, jak do domu pojedniey
Jacy brudni. I nas wytaadowali z pociegu
w nocy wprost do larwi, a szyniej

-7-

do stotorki i zaprowadzili do Kopalni rudy
zelaznej. 1. maja. 3 dni my odpocahy
pytamy sie kiedy do domu pojedniey
a mi umowio ze przyszedi rok az do „siedmi
listow zebny nas zatrzymaci na robote w
Kopalni na jakich czas porobimy i zoste-
niemy ich obywatelami i w ten czas poje-
dniey do domu, bo tak nas „nie wospri-
tawych“ nie moge pusci. W Krywym-
Rogu pracowalem 8 miesiacy w Kopalni
na 200 m pod ziemią, po kolana w wodzie.
Do przyjezdnie do K-Rogu zaczeli nas namu-
wici aieby podpisac ich obywatelstwo na
6 miesiacy to przedrej pojedniey do domu
ak miestoty amytli nie uwias bo mi bylo
ocwiznikow i w Roine przestali nam
otem brzegyc, ciglek ich szitruki moze
pogadawki mowili ze wloski mi bednie
wtedy bednie jak na stoni wlosy wyrosny.

wymusił musiałeś nas prawnie? Bili to u nas
 w polsku bili to nie było co jest w Polsce, że
 w nich jest dobre żeby przysię po ich stronie
 do pracy zmuszali a kto im się sprzeciwił
 to wytrwali na przemoc, przesłanali do
 "Karcza" sadzieli, jeśli nie dążyli, mówili że
 to "wredzieli wrodzi". Z poczynieniem musiałeś
 wnieść nas do roboty a 19.4.40 r.
 załodkach nas do wagonów i zamieśli
 nas na terenie polski do m. Ostrafim
 tu nas zapędzi do budowy szosy i te
 poranny, jeśli dawałi niedług wyrobio-
 wych norm. Z Ostrej Dury nas zani-
 zli do miastki Hurecka pod Juremyst
 tak samo na budowę szosy tu u nas
 omawiali skarczynę szosy i pojedynczy
 do domu, to jedynak jest Rianusino
 Za mały procent wyrobionym sadzieli
 do Karcza, praca była od 6lej do 7m.

byłoby bardzo swego się z nami obchodziłi
 więcej pewnie dawałi do pracy a
 wybandzi to i Kolbę uderzyłi bijąc. Najmiejcej
 wyrzuali, psy polskie, i inne. Jeduch
 Rwidy Polak z nosit to uderzyłi co
 dążyłi się temu że przynajmniej ten czas że
 wroci polskie i że znow staniemy w zme-
 rtych szeregach z bronią w rękę i zapłacimy
 że nasz ziemie zabrałiśmy przez woję-
 ców że trzy naszych matek, siostr, dwo-
 braci, zwa i dwoje. Za potrzebę ułki w
 więzoli. Kierownicy u nas się odplacili
 którzy tam byli firm obcowie nie
 zysk, lecz część nas powstała to
 jedynak użrzy na nas ten obowiazek
 i przynajmniej ten dzień w Rianusino to
 za pomocą Bastki odplacimy się
 w Hurecka. To skarczynę drogę w
 grudniu to nie mówimy czas do domu

cui nimis iusto trebe pruaie Olegam
 wtedy pojedynmy do domu. ⁸⁴⁷⁹ dnia 6.11
 1941 roku wymierzli nas do Janowca
 tam nas budowa swry tade stupa nie
 bytem bo nas przewiezli do Czerlau
 Koto Gruske Jagiellouskiego w Kmitim
 w Czerlauach bytem od 23.11 do 23.12
 przy budowie lotniska do rozpozycia
 wojny z Niemcami, kiedy rozpoczta
 sie wojna to przestali wygadywac
 na Holke, Anglie, i Ameryke. pre-
 cetera mowili ze Anglia to "blad"
 tylko cudzymi rzkami opiaci wy-
 gadywali, a pryncip zabylu sie
 Niemcow. 22.11 posilismy na prac
 i od rana dalo sie zauwazyt much
 samolotow na lotnisku prammie w
 robota wieszta bo jui bylo wiadom.
 ze wojna. I mieli wzmocniti konny

i nos z eigugli z pracy i 23.11 na wiez 8479
 prowadzili nas na Grud-Jagiellouskie ale sie
~~na~~ wrzucili bo Niemcy sie posuwali do
 przodu. nteucras nas podit na pocietki
 do Lrona nie wiedzali jesli przez ten
 czas ani odpozyteln tak ze do Lrona
 Raidy ledwie przyszedl. Re krobnie kie dym
 zli to wieznicia escedoty kamberdownaty
 miasto a pew wieznicze co robic usow
 strzelali po nas tak ze kilka trupow
 zostalo na wiezsen. L poczynili podstrze-
 lali a pryncip w czasie podruiny kto wst-
 amil w to to go oblijaki baguetem
 albo tez strzelali, wiezdy dromocy a
 Druopow zostal zabity str. Dziadek
 z in. Lacke Wole, w obone Lborow
 Kiedy nas zeprowadzili na odpozyteln
 znalecilismy w pryncipie 5 trupow
 naszych lencow ktorych boicy pobili

cieto ich zostaly pogrzebony obok oboru
 Zboron, idac dalej Kryty Niemcy pro-
 ciwili nam drogę na Jarupol i ucinali
 nas Krijskiy porozumienie do Rosji
 zaprozowali nas na Taję w miary i
 tam obstawili nas Karabinami naszymi
 mozymi w ogrozi Krijskiy i przynio-
 podobnie uinili nas postrelac bo nie
 mogli co z nami robic bez wysmkach
 obroze do przejcia stoi nas wypro-
 wadzilo i spornil coie sity tak ze
 dwoie zostali po drodze ze zmi-
 zeniem. Granice przekroczeni 29. II. 1941
 i przyporozumieni nas do Wolocajsk
 tam nas zastanowili do wagonow
 do Starobielstke w oranie podniry
 bardzo ostro nas prowadzili i jesc
 dawali tak ze bardzo durno zosteli
 wyzincowanych z wagonow uiniry try-

museli tej nocy. Samoznas to bylo soroco
 karoli zamyczali okiennicy w wagonach bylo
 ciemo ze niemozno bylo sie ruszyc, po Golubki
 w wagonie do starobielstke przyjezdziemy
 gotni Karidemu to pucy soroco z nami
 pozamyczali nas w korakach i bardzo
 ostro zabrali sie z nami obciadnie po
 400 gr. chleba rozdaly nam to byl nasz
 psutek. Wernie podniry w Niunickach
 Koto Lmowa zginel od Kuli rewolwe-
 rowej Gromek Bronistaw od lejtiua-
 uta Sowieckiego. Odwoszenie sie N.R.W.
 do juncow w Starobielstke byla bardzo
 ite tak ze zdaroto sie ze tu bedni Koniec
 Karidemu wrescie przyneli te eras
 myzrotowis 24. II dzien zmiemy od-
 marcie paktu Golsko-Sowieckiego
 brachy nam ulzyli, politycy zabrali
 otme nam uoinie a stopniowo

zaczęli opuszczać nasz obóz przestali
 opowiadać o tem że Golski miałem a że
 przyjdzieemy razem walczyć. Po przejściu
 przez Jank. Wiśniewskiego zupełnie
 zaszła inna sytuacja, zabiega się two-
 rzyć Armię i wyspać do Focke obywateli
 jestem w rozstaniu. Spełniam swój
 obowiązek żołnierski

st. strz. Jeleń Mikolaj

6. B. 5. 18. B. 5.
 Korp. Dowodzenia
 pluton łączności